

تاریخ



شیراز / فارس

زهرابازار

عکس‌ها:

امیرصادقیان

است؛ هنگامی که خیابان زند، سبب جدا شدن ارتباط راسته شمالی با چهار سوق بزرگ و محو شدن بخشی از کاروانسرای قوام و روغنی شده است. معماری بازار وکیل هم خاص و هم مثال زدنی است روزهایی در سقف بازار برای روشنائی تعبیه شده و همچنین مانع ورود بیش از اندازه آب باران به داخل بازار می‌شود. ارتفاع ۱۰ متری طاق‌ها از سطح زمین و نصب پنجره‌هایی بالای در مغازه‌ها موجب تهویه مناسب هوا در فضای بازار می‌شود. در گذشته رطوبت و نم کف بازار زیاد بود. به همین دلیل حجره‌ها را در ارتفاع بالاتری از سطح زمین ساخته‌اند. همچنین این حجره‌ها در دو طبقه بوده و دارای پستو و پیشخوان‌هایی هستند که روی آن‌ها با طرح ترنج حکاکی شده است. چیزی که این بنا را در طول سالیان طولانی از بلاهای طبیعی مانند زلزله محفوظ نگه داشته، استفاده از مصالحی همچون گچ و آجر روی تخته سنگ‌های بزرگ در بنای بازار است. بازار وکیل شیراز از بخش‌های مختلف بازار نو، چهارسوق، راسته شمالی، راسته جنوبی و سرای مشیر تشکیل شده است. بازار نو، قسمتی از بازار است که توسط میرزا یوسف اشرفی مازندرانی ساخته و موجب توسعه راسته شمالی این بازار شده است. در این راسته طویل هر چه بخواهید، می‌یابید.

• حوض بزرگ زیر چهارسوق

چهارسوق به قسمتی از بازار گفته می‌شود که در آن دو راسته اصلی (شمالی-جنوبی و شرقی-غربی) به هم می‌رسند و فضایی مانند چهارراه به وجود می‌آورند. استفاده از گوشواره و طاق و حکاکی کنج‌هایی روی آن موجب شده این قسمت از بازار دارای چشم‌نوازترین معماری باشد. زیر چهارسوق این بازار حوضی بزرگ از جنس مرمر قرار داشت. آب این حوض از طریق آبراهی که زیر بازار ترکش دوزها قرار دارد، تأمین می‌شد. آبراه دارای طاق ضربی بوده

شهر شیراز در زمان حکومت کریم خان زند پایتخت کشور بود. از این رو شیراز همانند گنجینه‌ای است که بناهای بسیاری مانند مدرسه خان، باغ ارم و سایر ابنیه‌های تاریخی را در خود جای داده است. در این میان، بازار وکیل با وجود قدمت تاریخی بسیار هنوز مرکز تجاری شهر شیراز محسوب می‌شود. این بازار تنها قسمتی از مجموعه وسیع وکیل است که شامل حمام، مسجد و آب‌انبار وکیل است.

بازار وکیل بازمانده از دوران زندیه و نشان از شکوه و جلال آن سلسله خوشنام است. ساخت بازار وکیل به زمانی برمی‌گردد که کریم خان زند در سفرش به شهر لار و بازدید از بازار آن، دستور ساخت بازاری را داد که از نظر معماری شبیه به بازار لار باشد. هدف کریم خان از ساخت بازار وکیل، ایجاد مکانی برای داد و ستد، خرید و فروش و حتی امانت‌داری بوده است به گونه‌ای که مردم وسایل خود را به امانتداران می‌سپردند و در مواقع لزوم آن‌ها را پس می‌گرفتند. جالب است بدانید ساخت این بنای باشکوه ۲۱ سال به طول انجامید.

بازار وکیل نیز همانند تمام بازارهای قدیمی ایران دارای سراها و راسته‌های مختلفی است که بر اساس نوع و دسته مغازه‌هایی که در آن فعالیت دارند، نام‌گذاری شده‌اند. مانند راسته بزازان، بازار مسگرها، بازار کلاه‌دوزها، بازار سراج‌ها و شمشیرگرهاست. از طریق پنج در ورودی می‌توان به این بازار دسترسی پیدا کرد.

• محو شدن بخشی از کاروانسرای قوام و روغنی

عده‌ای از کارشناسان معتقدند در زمان صفویان بازاری در مکان فعلی بازار وکیل بوده که در زمان حکومت کریم خان زند توسعه پیدا کرده و اسنادی در این بازار به قدمت بیش از یک قرن کشف شده است. در گذر زمان، تغییرات زیادی در این بازار به وجود آمده که اصلی‌ترین آن مربوط به سال ۱۳۱۵ شمسی

از روزگار کریم خان زند تا همین حالا، بازار وکیل شلوغ است و پررونق

خرید کردن در دالان تاریخ

شهر شیراز بدون بازار وکیل، رنگ و بوی خوش خودش را از دست می‌دهد. پس از میدان شهرداری شیراز به بازار وکیل می‌رسیم. در طول مسیر، آبناهای زیبا و توقفگاه‌هایی وجود دارد که به عابران خسته مجال استراحت، تفریح و لذت از مسیر را می‌دهد. امروزه بازار وکیل در کنار جنبه اقتصادی خود، جنبه تاریخی و فرهنگی بسیار عمیقی در جامعه شهری شیراز دارد و وجود آن موجب دلگرمی مردم شیراز است. جایی که می‌توان افزون بر خرید، به یادآوری خاطرات خوب گذشته نیز پرداخت.

